Ч. 208 (14.457). Львів, середа 16. вересня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504·060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чверть-річно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Аґенти Ґ. П У. в совітськім консуляті в Ковні.

РИГА, 15. 9. ПАТ. З Ковна повідомляють, що представники центральних совітських урядових чинників (читай аґенти Ґ.П.У.) **перевели ревізії у совітськім консуляті й представництві СССР у Ковні.**

ЧИСТКА ІСТОРИКІВ І ФІЛЬОСОФІВ.

(Р.О.) Хоч нагінка на „опозицію" в СССР притихла, одначе не вигасла ще зовсім. Зокрема ця нагінка набрала сильного „розголосу" в Ленінграді, де зіновіївська опозиція мала сильну піддержку. „За комуністіческое просвещение" з 12. ц. м. містить вістку, що викрили групу опозиціоністів серед членів „Інституту історії, фільософії і лінгвістики". Давніше викладав в Інституті Моторін, б. секретар Зіновєва і біля нього згуртувалося кількох професорів історії — троцькістів. В останніх часах стверджено, що інші лектори „перепачковували контрреволюційну контрабанду". Із чотирьох директорів, яких „зліквідували" в останніх днях, один був білогвардійцем, а три інші троцькістами.

—о—

На еспанськім фронті без змін.

РАДІСТЬ У САН СЕБАСТІЯНІ.

СЕВІЛЛЯ, 15. 9. ПАТ. Багато людей прихильників національних військ покинуло свої скритки. Червоні схопили зі собою багато жінок із найліпших родин та поводяться з ними нелюдяно. На вулицях мають національні прапори. В часі наступу на місто національні війська стратили приблизно 100 вбитих.

В полудневій Андалюзії національні війська здобули Капільйо Альмоц. Червоні стратили 5 убитих, 17 ранених та багато полонених. Націоналісти відбили багато полонених і жінок-заручничок. Мадрид домагається безупину підмоги з Барсельони. Комендант десанту з Майорки сот. Байо відмовився від повороту до Барсельони і сидить у Валенсії. За останній тиждень націоналісти зістрілили 16 червоних літаків.

НЕВДАЛЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО АМБАСАДОРА ЧІЛЕ.

ТОЛЕДО, 15. 9. ПАТ. Повстанці з Альказару відкинули посередництво чілійського амбасадора.

СИТУАЦІЯ В ОСВІТЛЕННІ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 15. 9. ПАТ. Міністерство війни повідомляє: В Астурії розбила міліція зовсім відділ повстанців — останки розбитої вчора кольони. Повстанці залишили на полі бою багато зброї і вбитих. На араґонськім фронті червоні війська посуваються дальше в напрямі Тардіента. На полудневім фронті червоні літаки бомбардували відділи повстанців і зістрілили тримоторовий ворожий літак. На середущім фронті червона артилерія бомбардувала цілий день Альказар і Толедо. Крім цього червоні літаки бомбардували з успіхом позиції націоналістів під Талявера і Канто Оляля. На фронті Ґвадарама червона артилерія перешкодила в концентрації повстанчих відділів.

НАЦІОНАЛІСТИ ДІСТАЛИ ПІДМОГУ.

БАРСЕЛЬОНА, 15. 9. ПАТ. Полк. Сандіно заявляє, що націоналісти в Сараґосі дістали мароканську підмогу. Приїхали туди теж відділи чужоземної леґії. Їх вислали на фронт біля Гуески. Перший відділ леґіонерів у числі 700 осіб розбили. Він відступив у напрямі Хаса. Ополагік Екеди заатакували цей відділ удруге і він мусів відступити, залишаючи 40 убитих.

НОРМАЛЬНЕ ЖИТТЯ У САН СЕБАСТІЯНІ.

САН СЕБАСТІЯН, 15. 9. ПАТ. Життя в місті вертається до нормального стану. Військовим комендантом іменували підполковника Віґона б. учителя інфанта Дон Хуана. Цивільним ґубернатором призначили Рамона Сіерра Бустаменте.

НА ПІВНІЧНІМ ФРОНТІ.

БУРГОС, 15. 9. ПАТ. З Овієда інформують, що націоналістичні війська заняли місцевість Градос — важну стратеґічну точку. Заняли вони також місцевість Кавуняна. Червоні залишили більше як 100 убитих, гармату, два моздірі і 10 скорострілів.

ЗБОМБАРДУЮТЬ БІЛЬБАО.

СТ. ЖАН ДЕ ЛЮС, 15. 9. ПАТ. Національний уряд у Бурґосі перестерігає всіх чужинців, замешкалих у Більбао, щоби вони виїхали з міста, бо місто збомбардують. Рівночасно в Більбао взивають чужі кораблі покинути пристань, тому що її підмінують.

Чеські комуністи в Еспанії.

ПРАГА, 15. 9. ПАТ. Місцева права преса обурюється на заяву проф. Неєдлого, члена комуністичної партії, який на париській конференції „міжнародньої комісії для боротьби з фашизмом" заявив, що в Еспанії воює по стороні червоних відділ чеських студентів-комуністів. Праві часописи називають це зломанням невтральности. Заява проф. Неєдлого є мабуть згідна з правдою, бо йде тут про гурток комуністичної молоді, який буцімто виїхав на брюссельський конгрес миру, а справді поїхав до Еспанії.

Мін. Бастід у Берліні.

БЕРЛІН, 15. 9. ПАТ. Сьогодні рано приїхав тут з Польщі французький міністер торговлі і промислу Бастід. Привітали його представники міністерства закордонних справ Німеччини і д-р Шахт.

—о—

„Приятелі наших приятелів — не мусять бути нашими приятелями"

Женева, 10. вересня 1936.

Жан Мартен писав раз у „Журналь де Женев", що франко-польські та франко-московські взаємини находяться звичайно у відворотнім відношенні: коли Париж наближується до Москви, то віддалюється від Варшави і навідворот. Такий стан річей цілком природний і зрозумілий. Не треба забувати того, що франко-польський союз первісно заключено однаково проти Німеччини, якої політика попрямувала була на довгі роки рапальським річищем, як і проти Московщини, проти большевизму, проти якого Франція уважала своїм обовязком боронити Европу. Колиж Польща зрозуміла, що для гарних очей Франції годі перебувати вічно між німецьким молотом і совітським ковалом та на власну руку запевнила собі спокій від західного сусіда, у Франції панувало велике обурення. Але врешті таки зрозуміли там, що нема на що ремствувати. І ту зміну становища Франції треба витати тим більше, що її закордонну політику веде тепер Леон Блюм.

Зміст нарад, які провадили французькі військові чинники з своїми польськими гістьми, пресі невідомі, а всеж ріжні часописи досить однозгідно повідомляють, що наслідком цих нарад франко-польський союз відновлено і скріплено, що автоматизм взаємної допомоги деталізовано, що Польща має дістати 2 міліярди позички на військові цілі, розбудову доріг і т. д. Але нема ніяких вісток про те, щоб Польща мала змінити своє дотеперішнє становище до східного пакту чи Москви взагалі. „Франкфуртер Цайтунґ" навіть повідомляє виразно з Парижа, що представника совітського ґенерального штабу, який був у Парижі в часі відвідин ґен. інсп. Ридза-Сьміглого, до участи у франко-польських нарадах не запросили, а совітського амбасадора про їх хід і вислід не повідомили.

Здогад, що сучасне франко-польське порозуміння відбувається не лише без відома, а в значній мірі і проти волі Москви, стверджує подекуди й сама московська преса, яка не лише висловлює найбільше обурення проти сучасної політики Польщі, а й зраджує справжню паніку. „Ізвестія" з 3. IX. закидають Польщі, що вона „не лише не сказала ні одного злого слова з приводу введення загальної військової служби в Німеччині, а й намагалась виправдати продовження речинця її до двох років..." Обурює московський уряд і те, що „коли у Варшаві шанували Ґамелена, заступник міністра зовнішніх справ Польщі з доручення Бека відвідав Гітлера". Незадоволений московський офиціоз і тим, що „польська преса пишучи про приязнь польську до Франції між рядками говорить про приязнь до Німеччини". Дуже обурені „Ізв." на „Газету Польску", яка пише, що „зовнішня політика Польщі лишається незмінною", та що „франко-польський союз торкається лише цих двох держав". Але найбільше страшить московський уряд очевидно те, що „не Ридз-Сьміґли впливає на Бека, а Бек примушує Ридза-Сьміґлого (?! — М. Д.) продовжувати свою лінію, лінію, яка відповідає цілям Берліну за всяку ціну зірвати франко-совітські відносини та франко-совітську умову про взаємну допомогу. В світлі цих фактів стає зрозумілою і та протисовітська кампанія, яку поруч з німецькою пресою провадила і польська преса, коли приготовлялась подорож Ридза-Сьміґлого до Парижа. Очевидно, для скріплення арґументів везених до Парижа про неминучий в найближчім часі воєнний удар між СССР та Німеччиною, про небезпеку франко-московського пакту та малу силу червоної армії, велась ця ганебна кампанія розповсюджування всяких нісенітниць про СССР. Варта поміркувати над дуже підозрілою однозгід-

вістю цілей, які ставить собі німецька та польська дипльоматія..." Який сердитий, який озлоблений тон офіціяльної совітської преси, яка чудово розуміє, що і Польща і Совіти не признають засади: „приятелі наших приятелів є нашими приятелями"!

А позатим треба признати цілком безсторонньо, що московська преса вправді не має на що скаржитися. Колиб польська преса і справді мала завдання дискредитувати франко-московський пакт, то чи не намагається московський уряд у своїм офіціозі цілком отверто зруйнувати франко-польський союз? Не треба бути ані пророком ані великим знавцем Москви, щоб бачити, що московська преса запровідає найгострішу політичну кампанію проти Польщі не лише в Парижі, а й у Женеві і в Льондоні. Справді Москва не може спокійно погодитися з фактом, що Польща дістає військові кредити від Франції, які мусять бути в значній мірі ужиті для оборони перед евентуальним наступом московського імперіялізму. І не підлягає найменшому сумнівові, що невтральність Польщі, гарантована західніми державами та власною сильною армією, для Московщини без порівнання гірша ніж тісний збройний союз між Польщею та Німеччиною. Бо союз Польщі з Німеччиною давав би Росії змогу думати про здійснення плянів всеросійського імперіялізму, відбудови держави в довоєнних кордонах, здобуття решти українських та білоруських земель, Східних Прусів т. і., а строга невтральність не дозволяє пориватися на польські кордони. Московська дипльоматія попалась у власну пастку безупинної демагогії про свою готовість до миру та боротьби за мир. Просто гротесково звучать голоси обурення і схвилювання московської „мирної" та „мирової" преси, в порівнанні зі спокійними голосами „войовничої" та „завойовницької" преси німецької з приводу тої самої події, яка є безперечним скріпленням мира. Стриманість чи навіть вдоволення німецької преси з приводу франко-польського договору про взаємну допомогу доказує, що Німеччину той договір ані трохи не непокоїть, бо зачіпних замірів вона ані проти Франції ані проти Польщі не має. Невтральність Польщі супроти Московщини для Німеччини цілком вистарчає. Для політичної акції проти Москви в европейськім масштабі скріплення франко-польського союзу може бути лише пожадане. Від сучасної охолоди у франко-московських відносинах до поважного конфлікту, очевидно, ще дуже далеко. Але треба признати деяку слушність „Франкфуртер Цайтунг", яка між іншим говорить: „Булоб перебільшенням казати, що Франція жертвувала пакт з Росією для приязни з Польщею, але ясно, що та приязнь може набути справжню вартість лише тоді, коли російський пакт перестане бути міродайним для зовнішньої політики Франції".

До зовнішньо-політичних причин, що примушують Францію обмежити значіння пакту з Москвою, приєднюються причини з краєвого тереню. Европейські, зокрема еспанські події приспішили заяву Москви, що вона вважає „народний фронт" у Франції та й усюди, де він існує, лише знаряддям своєї — московської — політики. Гострий виступ Москви проти II. Інтернаціоналу, що осмілився заступитись за підсудних у московській судовій комедії, також чимало здискредитував Москву. „Ізвестія" з 5. ц. м. накинулася з найбільш грубою лайкою на передові соціялістичні газети всіх країв і держав, як на фашистівські аґентури: до ролі аґентів фашизму злетіли в той спосіб голяндська „Арбайтерблядет", бельгійський „Пепль", французький „Попілер" (бідний Леон Блюм!), англійський „Дейлі Геральд", польський „Роботнік", всі вони, що славили, або схилялись до „народного фронту".

Московських лайок під адресою соціялістів з II. Інтернаціоналу не треба брати дуже трагічно. Англійські соціялісти будуть і далі провадити боротьбу проти „фашистів" фактично разом з Москвою, а пп. Леон Блюм та Деладьє працюватимуть любенько разом з Літвіновим у Женеві. Як довго, це інша справа. Велика французька позичка на польські зброєння показує, що всетаки та франко-совітська співпраця може ввірватися. Дай Боже, щоб це сталось як найшвидше.

М. Данько.

—o—

На бездоріжжях нового виховання.

ШКОЛА, БАТЬКИ І ДИСЦИПЛІНА

Добрі чи лихі прикмети національної вдачі приписують у нас звичайно вродженому характерові нації. Анґлієць — мовляв — зроду характерний, обовязковий, словний, точний, трудящий, завзятий, чемний і т. п.; українець зроду має всі прикмети, які відтягаємо під спільний знаменник „рутенства".

Без сумніву у формуванні анґлійського характеру чималу ролю грає атавізм. Анґлієць у великій мірі завдячує свої прикмети своїм предкам, що виробили їх у себе за час довгих поколінь і передали їх своїм нащадкам у крові. Але й давніші покоління анґлійської нації мусіли звідкись дістати ці духові цінности, вони виробили собі їх вихованням, що й нині формує характер анґлійця, розвиваючи тільки те, що дістали вже у засновку. Тому в остаточній аналізі можна сказати, що анґлієць, якого у нас справедливо чи ні уважають за ідеал громадянина, є витвором анґлійського дому і своєрідного типу виховання у школі.

Чи лише анґлієць? Візьмім під увагу якунебудь відємну прикмету нашого характеру і спитаймо, чи наша школа намагається її викорінити, чи наша школа взагалі присвячує досить уваги вихованню, формуванню характеру? Варшавська шкільна влада що кілька літ реформує шкільні програми та методи, щоб виховну сторінку висунути на перше місце перед наукою, але ті всі спроби не вспілі дати одної системи чи напрямної. Вчителі мусять занадто точно триматися писаних правил і приписів і не мають свободи, щоб увійти у безпосередній контакт з дітьми. Програми дуже неохайно опрацьовані, часто суперечні із старим добрим свідоцтвом добрих педагогів.

Нова система нищить осміяний тип вчителя-любого, але солідного бюрократа, зате на його місце нічого нового не дає; нині під оглядом характерів та громадянських цінностів молодь польських шкіл не може стояти високо. Нинішня середня школа дала учневі вступ на спортове грище, на площу військових вправ і на вечірнє свято, але зменшила його зацікавлення культурними та літературними питаннями. У гімназії процвитає доносицтво, виховавці мусять слідкувати за „благонадежностю" учнів, як за найтемніших часів російської школи; „покірне теля дві корови ссе" залишилося ідеалом.

У школі за прикладом касарні уживають тих метод запозичених із церковних поскромителів проти звірят. Відомо, що батьки нині не мають майже ніякого впливу на виховання своїх дітей у добі середньої школи. Нинішня школа разом з позашкільними виховними чинниками ставить собі за мету не уфомувати характер, лише зробити його сліпо слухняним на всі накази і навчити його пристосуватися до всякої зміни обставин. Батьки й учителі виховують молодь засобами, якими їх самих колись виховували — наказами і заборонами, і так питання виховання переходить у заворожене коло. Щоб з нього вийти, необхідно булоб змінити одну ланку цього замкненого ланцюга. Це могли би зробити піонірі, виховані у зовсім інших поглядах, з зовсім новими суспільними ідеалами. Реформи виховання не можна почичнати від самого дому, де виховання спочиває у руках надто великого і надто ріжного — у звичаях і поглядах — покоління батьків; ані від самої школи, де ініціятиву учителя вяже програма і влада, а його вплив — вузькі рамці годин та недовіря учнів.

Найкращою площиною для починів виховної реформи булиб „коледжі" — комбінація гімназії з інтернатом, що на Заході дає такі гарні висліди і є найбільш поширеним типом виховних установ, головно для молоді з вищих сфер. Єдина у нас така установа, зближена до коледжу — перемиський дівочий інститут — має славу чи не найкращого нашого виховного заведення, дарма, що з нього так мало користають батьки дівчат.

Тому, що організація повного коледжу досить складна, коштовна і залежна від чужої шкільної влади, ми моглиб вдоволитися бурсами для середнешкільної молоді. Але ці бурси мусіли би нагадувати інтернат, де в атмосфері товариської культури гуртується молодь, яка вже завдяки попередньому домашньому вихованню становилаб досить огладжений і згармонізований матеріял. Не потребуючи тратити енергії на поборювання злих впливів, один здібний і свідомий свого завдання педагог міг би виплекати гарні характери. Такі інтернати, що рік-річно видавали би по кількадесять зразкових громадян і майбутніх виховників дальших поколінь, могли би змінити моральний рівень нашої суспільности.

Молодь душиться в атмосфері галицького сервілізму і відрухово боронить свій характер перед жахливою деформацією; звідти йдуть конфлікти двох поколінь дома і в школі.

Не маючи великих матеріяльних засобів ані змоги самим рішати про характер школи, дуже тяжко нам перервати дотеперішне заворожене коло у вихованні. А проте ніхто не сумнівається, що зробити це треба конче в інтересі молоді і нації.

гол.

—o—

Протибольшевицька промова Папи Римського.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 15. 9. ПАТ. Папа Римський приняв на авдієнції 450 еспанських втікачів і виголосив до них довшу промову, яка відзначалася сильними протибольшевицькими акцентами. **Під цю пору — говорив папа — загрожені самі підстави всякого ладу, культури й цивілізації.** При кінці своєї промови папа поблагословив усіх втікачів.

Інтервенція Блюма в обороні польських жидів.

„Дер Момент" з 11. ц. м. подає від льондонського кореспондента телеграму, що французький премієр Блюм інтервенціював двічі у справі жидів у Польщі підчас побуту ген. Ридза-Сьміглого у Франції. Блюм натякав, що вістки про нагінку на жидів викликують закордоном неприхильні настрої.

Ген. Ридз-Сьміґли запевнив — так здогадується дописувач — що польський уряд не має ніяких антисемітських тенденцій та, що він проголосить заяву, що в Польщі не сміють істнувати ніякі расові дискримінації. Ген. Ридз-Сьміґли заповів боротьбу з антисемітизмом. Між льондонськими жидами викликала інтервенція Блюма дуже корисне враження.

—o—

Що робив Торес у Варшаві?

ПАРИЖ, 14. 9. ПАТ. Часопис „Амі ді Пепль" подає ревеляційні інформації щодо побуту секретаря франц. комуністичної партії Тореса у Варшаві. Виявляється, що по заяві посла Тореса в парляменті, що комуністична партія голосуватиме за довірям для уряду Блюма, прийшла до совітської амбасади в Парижі шифрована телеграма, якою закликали Тореса негайно приїхати до Варшави. У Варшаві ждав уже на Тореса ген. секретар комінтерну Мануїльський, який дав Торесові відповідні інструкції. Варшаву визначили тому на місце стрічі, що Москва не хоче викликувати підозрінь, що вона кермує комуністичною акцією у Франції.

Багато допомогли Рідній Школі ті особи й установи, що подарували їй облігації народової позички. Хто має такі облігації, зволить негайно прислати на адресу: Рідна Школа. Львів, вул. Сикстуська 46.

✝

Гриць Гладкий

директор Народньої Канцелярії УНДО у Львові, редактор „Свободи“, голова Повітового Народнього Комітету Львівщини — помер трагічною смертю 14. ц. м.

В понеділок пізнім вечором українські громадяни у Львові ділились телефонічною вісткою, що Гриць Гладкий наложив на себе руку і що всяка поміч показалась спізненою. Ця трагічна вістка викликала найбільше збентеження: як, чому, з якої причини? Ще того самого дня пополудне Гриць Гладкий був у Народній Канцелярії та ділився враженнями з військової дефіляди. Не зраджував абсолютно нічим своїх нещасних замірів і ніхто не міг догадуватися, що якісь причини до такого розпучливого кроку істнують. Його життєвий шлях, який давав чималий дорсід, зрівноважена вдача, унормовані матеріяльні відносини, моральна атмосфера праці, — все це не давало найменших підстав до розпучливих настроїв у того поважного громадянина.

Гриць Гладкий народився 19. січня 1893 р. у с. Чернихівка збаразького повіту. Гімназію скінчив у Тернополі. З вибухом війни покликано його до війська. У 1915 р. попався в російський полон, що його перевів в Уфі на Уралі та в Томську на Зах. Сибірі. З вибухом революції в Росії — як усі інші молоді українські інтелігенти-полонені — втік з полону до Києва, де вступив до Січових Стрільців. В армії УНР дослужився ступня сотника; був м. і. начальником канцелярії корпусу С. С. та начальником культурно-освітнього відділу 6-ої дивізії ген. Безручка.

Після короткого побуту в Галичині після війни — був активним членом Української Радикальної Партії та організатором Львівщини. У 1922 р. виїхав на Волинь в часі виборчої кампанії до сойму, після чого вже залишився на Волині, ставши на чолі волинського секретаріяту тодішньої Української Парляментарної Репрезентації, у Луцьку. Там проявляв найживішу громадську активність: був одним із основників Українського Банку в Луцьку, активним членом Просвіти, співробітником місцевого часопису „Українське Життя“. Швидко став головним редактором того часопису, який з причин від себе незалежних змінював назву на „Селянська Правда“ й „Селянська Доля“ аж поки влада зовсім його закрила. Коли пок. сен. Михайло Черкавський почав у 1925 р. видавати „Українську Громаду“ у Луцьку, як єдиний тоді український національний часопис на Волині, Гриць Гладкий від самого початку працював у редакції, будучи у Луцьку заступником сен. М. Черкавського, який постійно жив у Кремянці.

Будучи переконаним прихильником національної консолідації на Волині на найширшій міжпартійній плятформі та противником партійного сектярства, Гриць Гладкий разом із пок. М. Черкавським, чоловим діячем УНДО, заступав думку виборчого бльоку при виборах у 1928 р. і через те розійшовся з однопартійцями-радикалами. Виступив з УСРП та вступив до УНДО. Переїхавши до Львова, став редактором офіціяльного органу УНДО „Свобода“ та урядовцем Народньої Канцелярії, цікавлючись завжди особливо справами північно-західних земель. Кандидував теж двічі до сойму, — у 1930 р. на першому місці на Поліссі (листа тоді „загубилась“). Згодом став на чолі Народньої Канцелярії та Повітового Народнього Комітету Львівщини, проявляючи особливе зацікавлення самоуправними справами: проводив і виголосив головні реферати на двох конференціях українських радних львівського повіту. У попередньому Виділі СУПРУГ-и був його головою. Найживіше цікавився і займався всякими громадськими справами.

Мабуть саме з огляду на той характер Покійника, як політ.-громадського діяча, про його смерть почали кружляти всякі поголоски, начеб вона наступила на тлі якихось громадських суперечок. Можемо найрішучіше тим версіям заперечити. Передовсім Покійник ніяких таких суперечок не мав, мав найкращі і формальні і фактичні умовини праці та діяльности, не мав теж ніяких особистих ворогів. Гриць Гладкий був від недавна людиною важко хворою: хворів на туберкулу горла і ще цього року перевів три місяці в санаторії в Отвоцьку. Ця недуга безумовно вплинула на нервову систему Покійника. Безпосередня причина його вчинку це мабуть особисті прикрощі, які нічого спільного не мають з його посадою та громадськими обовязками. З такої чи іншої причини — відійшла одна з кращих і вартісніших наших одиниць.

Про трагічну смерть Гриця Гладкого сповіщають похоронні клепсидри: дружини, Президії УНДО, Повітового Нар. Комітету, Товариства Письменників та Журналістів ім. І. Франка і Молодої Громади.

Похорон відбудеться в середу, 16. ц. м., в год. 16.30 попол., з каплиці анатомії при вул. Пекарській на Личаківський цвинтар. У листах, що їх Покійний залишив, він бажав собі, щоб замість квітів на могилу — складати гроші на народні цілі та щоб не було ніяких похоронних промов.

—o—

Заборона лугового здвигу в Бучачі.

З Бучача пишуть нам:

В останніх кількох роках поширилася значно лугова організація на південному Поділлі, що слід назвати нашим національним дорібком. У сучасних відносинах ніхто так не виховує сільської молоді у національній свідомости і — що ще важніше — у національній єдности й дисципліні, як саме „Луги“, що є рівночасно найліпшим заборолом проти розкладової і руїнницької роботи, ширеної сьогодні радикальними лівими течіями, в першу чергу комуністами. Найкраще розвинулася лугова організація в копичинецькому повіті (найбільша в краю) під проводом д-ра Бабія, дальше і в чортківському завдяки праці м-ра Шкварка. Визначне місце займає теж бучацький повіт, один з найбільших подільських повітів, де лугова організація має якнайліпші можливости розвою і де завдяки праці гуртка ідейних людей зпоміж місцевої української інтелігенції права організація виказує скорий і постійний поступ (нині в повіті понад 40 „Лугів“). З двох інших південно-подільських повітів борщівський повіт уже започаткував на більшу скалю лугову організацію і її вже там наладнано. Позаду є ще досі лиш заліщицький повіт з браку відповідних організаторів. Два заслужені місцеві діячі, д-р Роман Стефанович і б. сенатор Василь Бараник, задля свого віку і надщербленого здоровля не змогли зайнятися луговою справою, а в самому повітовому осередку нема молодших охочих до цієї — зрештою нелегкої праці — інтелігентних провідників. Але й тем мусить вона наладнатись корисно і сподіємося, що небавком і заліщицький повіт не буде стояти позаду Копичинець, Чорткова й Бучача.

Попри фізичне виховання молоді „Луги“ мають теж і чимале моральне значіння як виховний національний чинник проти загрози розвалу і руїни. Важне це передовсім у Бучаччині, яка з півдня загрожена комуністичною агітацією, що старається передістатися зза Дністра зі збольшевизованого Покуття, особливо зі зрадикалізованої, сьогодні збольшевизованої Товмаччини. Довголітня радикальна демагогія на Покутті видала свої плоди. Замісць товаришів радикалів-соціялістів прийшли там до голосу това-

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 6)

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

СПИРІДІОН ЛИТВИНОВИЧ.

Заведені надії на поділ галицької території на два краї: український і польський, як також непевність, що буде далі, не могли одушевляти нашого народу ані його соймових послів до дальшої національно діяльности. Посли станули тоді під проводом єпископа Спиридіона Литвиновича, людини знаної зі своїх спосібностей і сміливої вдачі.

По соймових виборах проявилось було деяке поміркування по стороні поляків. Вони увійшли в порозуміння з українськими послами та прирекли шанувати рівноправність обох народів, а за це зажадали, щоби в краєвих справах українські посли йшли разом з польськими. З цим предложенням погодився був єпископ Литвинотребу розмеження компетенцій між Державною Ради з більшої посілости.

Це була вступна угода, та її вигляд показався вже на засіданні палати послів Державної Ради у Відні в дні 25. червня 1861. р., в дебаті про розмеження обсму ділання між Державною Радою і краєвими соймами. Єпископ д-р Спиридіон Литвинович промовляв там про конечну потребу розмеження компетенцій між Державною Радою і краєвими соймами в справах шкільництва і навчання взагалі. Зокрема він висказав думку, що конечно треба видати рямовий державний шкільний закон і докладно означити обсм ділання краєвих соймів та передбачував, що краєва автономія може розвинутися в гегемонію одного народу над другим. Тому свою промову закінчив реченням: Кожному своє право, а нікому кривда! Зате польські посли з Галичини заступали думку, щоб якнайбільше прав перенести на краєві сойми, бо тільки вони можуть доцільно вирішувати всякі справи, що відносяться до населення їх краю, а не державний парлямент у Відні.

Таке було це порозуміння. До того прийшли ще атаки польських послів на українців, так. що другий український посол, о. Антін Могильницький зголосився до слова в палаті послів Державної Ради у Відні і дня 27. червня 1861. р. виголосив знамениту промову у відповідь на польські наступи, що заперечували самостійність української нації. Посол Могильницький назвав себе українцем та сказав, що в Галичині живуть понад три міліони українців, що їх куріяльний стиль називає рутенцями. Далі він виказував, що українська мова вже перед 800 роками була вироблена в письменности, історії і правознавстві та опрокидував, як воно смішно, начеб нашу мову винайшли в 1848. р. Відтак в історичній частині своєї промови виказував, що польські королі респектували наш нарід як окрему націю, та що Польща відтоді зачала занепадати, коли в ній запанувала політика винародовлювання української нації. Вкінці Могильницький заявив, що наші посли не є централістами як їх прозивають; їх гаслом є, щоб у вільній Австрії наш український нарід як самостійний мав рівне право побіч інших славянських народів!

Це була тодішня політична програма галицьких українців супроти Австрії і славянських народів. Ось так підтримував посол Могильницький виводи і внески єпископа Литвиновича в Державній Раді.

З того провідного кроку польсько-українського порозуміння вийшов замісць угоди: самочинний національний двобій між українцями і поляками.

Другий такий акт порозуміння між українцями і поляками відбувався на терені Галицького Краєвого Сойму.

Перші соймові сесії перейшли відтак майже незамітно. Другу сесію Галицького Краєвого Сойму скликано на 12. січня 1863. р. Тоді був намісником Галичини граф Менсдорф. Він відкрив соймову сесію німецькою промовою, його заступник відчитав привіт Галицькому Соймові в польській та українській мові. Цей намісник підтримував справу відділення Східної Галичини від Західної з доручення центрального австрійського уряду, але поляки до цього не допустили.

В цьому році потерпіли поляки національну катастрофу, бо програли третє повстання. Тому була думка між українцями, що поляки з ними погодяться. Та коли до цього не дійшло, то наші соймові посли під проводом єпископа Литвиновича внесли в дні 13. жовтня 1864. р. петицію до державного уряду у Відні про адміністраційний і політичний поділ Галичини як одинокий рятунок для галицьких українців.

В третій сесії Галицького Сойму в 1866. р. виступило польське представництво вже явно зі своїми політичними посяганнями. Польська соймова більшість хотіла передовсім забезпечити свою владу в краю і тому зажадала, щоби ввести

риші комуністи, зокрема в Косівщині і Товмач чині. Попри комуну шириться в Товмаччині й активне безвірство, а в найліпшому разі релігій на байдужість, здобна приготовлювана ради кальними видавництвами. Зросту комуни на По кутті не спиняє й організація „Каменярів" зпід радикально-соціялістичного прапору, бо на прак тиці буває нераз теке, що за каменярами йдуть крок у крок комунарі. Не кажемо вже про відо ме в краю масове хрунівство на Покутті й Гу цульщині навіть колишніх радикальних ватаж ків, хочби ославленого нині бувшого радикаль ного посла Петра Шекерика-Доникова.

Сказано вже, що заборолом проти мораль ного розвалу молоді є „Луги". У цілости можна це сказати про бучацький повіт, де „Луги" на селі роблять значну профілактичну роботу та з успіхом спиняють наступ комуни. Щоб зробити перегляд сил, старшина „Повітового Лугу" в Бу чачі рішила влаштувати повітовий здвиг „Лу гів" бучацького повіту, що передбачене і луго вим статутом. Здвиг мав відбутися 6. вересня ц. р., а на випадок непогоди — 13. вересня ц. р. Внесено відповідне подання до староства, яке полагоджено відмовно. Тому зголошено і внесе но відклик до воєвідського уряду в Тернополі. Довший час воєвідський уряд не полагоджував справи і треба було відложити заповіджений здвиг на неділю 20. чи пак 27. вересня ц. р., щоб завчасу повідомити місцеві „Луги" і як слід при готовити здвиг. В справі дозволу на повітовий здвиг „Лугів" у Бучачі інтервенював двічі по сол д-р Степан Баран у начальника суспільно-по літичного виділу тернопільського воєвідського уряду п. Белецького. Одначе відклик старшини „Повітового Лугу" й інтервенція посла д-ра Ба рана не мали позитивного успіху. Воєвідство відклик відкинуло з причин, які у забороні навів бучацький староста п. Федорович — огляди на порядок і публичну безпеку... Треба зазначити, що скликуючі давали цілковиту гарантію, що вдержать повний спокій і порядок на здвизі. Та вкладо згадану заборону й заповіджений та від довшого часу приготовлюваний луговий повіт. здвиг в Бучачі цього року вже не відбудеться.

Відношення бучацького староства до укра їнських організацій характеризує не лиш пови ща заборона лугового здвигу. І на просвіт. від тинку слід занотувати характеристичне явище. А саме бучацьке староство розвязало недавно читальні „Просвіти" у Вичілках і Велесневі, по даючи як причину розвязання, що в їх бібліоте ках були заборонені книжки. Цікава річ, що ти ми небезпечними і забороненими книжками бу ли м. ін.: третій том поезій Ст. Руданського (ви дання „Просвіти"), „Історія Козаччини" В. Ан тоновича (видання Оренштайна), повість „Петро Конашевич Сагайдачний" А. Чайковського (ви дання „Рясту" в Коломиї) та повість „Василько Ростиславич" В. Бирчака (видання „Українсько го Слова"), отже річи, дозволені цензурою і до сі адміністраційною владою не квестіоновані. Проти рішення староства внесено відклик до мі ністерства внутрішніх справ.

Отакі відносини на освітньо-культурному і руханково-спортовому полі маємо в Бучаччині.

—o—

Свята в краю.

День „Сільського Господаря" в Раві Руській.

Дня 6. вересня ц. р. святкувало величаво українське громадянство равського повіту впер ше по світовій війні „День Сільського Господа ря". Не зважаючи на непевну погоду та страшен ня по селах людей різною голотою про плянова ний комунарський напад на учасників здвигу, українське громадянство з найдальших закутків пов ту взяло у здвизі масову участь.

Свято почалося Службою Божою у місцевій церкві, що її відслужив о. кап. Антін Твердохліб, перох Рави Руської. По Службі Божій вулицями міста перейшов зорганізований похід, у якому взяло участь понад 3.000 громадян з повіту та делегат Краєвого Т-ва д-р Храпливий. За містом на просторому майдані уставилися в народніх одягах кольони виправляючих до вправ, а пова площею в чотирокутник ті, що прийшли подиви тися на здвиг.

Друга частина здвигу почалася молебнем, що його відслужив заст. голови Філії о. Тарасович, перох Гійча, при співучасти оо. Козія, Комар ницького, Кулиніча, Мигаля, Кульчицького, Твердохліба, Мокрого й о. проф. Лещука. По мо лебні о. Константин Козій, парох Вороблячина, зложив привіт від духовенства та побажання як найкращих успіхів організації. Потім голова Фі лії д-р Данило Богачевський короткою промовою отворив свято та зокрема привитав представника Краєвого Т-ва „Сільський Господар" зі Львова д-ра Евгена Храпливого і делегатів установ. По нім зложив привіт д-р Храпливий від централі, підчеркнув значіння сільсько-господарської орга нізації для українського народу і закінчуючи свою промову побажав, щоби все українське гро мадянство повіту ставало масово членами Т-ва „Сільський Господар" та зорганізовано боронило належних йому прав.

По промовах відбулася дефіляда з плугами та іншим господарським знаряддям. По дефіляді чле ни кружка „С. Г." з Камінки Старого Села і Ка мінки Дубрівка виконали вправу сіяння збіжжя, а жінки, члени кружка з Корчмина і Щепятина, вивели вправу „вибирання плосківю". З черги члени кружка з Карова виправляли „косовиця пшениця", а жінки, члени кружка з Корів. Вер ці, Махнова і Журавель виконали вправу з гра блями „громадження і вожения сіна". Дальше члени кружка з Голого Равського, Гійча, Забір'я і Вільок Мазовецьких вправу серпами, а по тім мужчини, члени кружка з Забір'я, Корів, Тер тиськ, Голого Равського і Любичі Кулавної вивели вправу „вязання снопів". По тих вправах члени кружка з Корчмина і Піддубець у гарних національних одягах зложили на руки представ ника Краєвого Т-ва „Сільський Господар" д-ра Е. Храпливого і членів Ради Філії вінки зі збіжжя і хліби, при чому в коротких, але вимовних сло вах зложили і для дотичних установ і для всього українського народу щирі побажання. На закін чення члени кружка з Синькович вивели весілля зперед 150 літ, а члени кружка з Піддубець тан цювали зразково кілька національних танців, як „Чумак", „Катерина", поломийка й ін.

На кінець слід зазначити, що перший „День Сільського Господаря", не зважаючи на прово кації комунарів (жидівських наймитів), зібрало громадянство майже всіх сіл равського по віту. Здвиг закінчився повним моральним і ма теріяльним успіхом.

В поході і підчас вправ, як також на всіх інших, що відбулися в тому дні, приграла ор хестра читальні „Просвіти" з Мостів Великих під управою п. Крука.

—o—

І до поштових урядів не можна писати по українськи!

В 166-ому числі „Діла" з 26-го липня ц. р. поміщено новинку про те, що поштові уряди й агенції відсилають з поворотом без розглянен ня письма в українській мові. Згадана в повин цій новинці українська фірма звернулася до Ди рекції Пошт у Львові з проханням вияснити цю справу, на що дістала таке письмо:

„Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów we Lwowie. — Lwów, 10-go września 1936 r. — Nr. P. P. 98/439/36 — Zwracanie pism przez u. p. Jaworów, wystosowanych w języku niepaństwowym. — W załatwieniu pisma z dnia 28 VIII. br. w sprawie obok powołanej, Dyrekcja wyjaśnia uprzejmie, że stanowisko u. p. Jaworów w poruszonej kwestji jest zgodne z postanowieniem art. 7. Ustawy z dnia 31. 7. 1924. o języku państwowym, języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. № 73/924 poz. 724), oraz z art. 16. ust. 4. Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej z 22. III. 1928. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. № 36/928 r. poz. 341).

Nadesłane tu pismo urzędu pocztowego Jaworów Dyrekcja równocześnie zwraca. 1 zał. Za Dyrektora: Magistr Fastnacht wr. Kierownik Oddziału."

Ось ще одна справа, яку мусить поставити у всій ширині наша Парл. Репрезентація.

цісарське канцлерство для Галичини і Кракова. Це й ухвалила вона, не зважаючи на протест усіх українських послів, і вручила цісареві Франц Йосифові дня 9. квітня 1866. р. дотичну адресу.

Опісля, 18. квітня 1866. р., прийшло під наради Галицького Сойму предложення центрального австрійського уряду про територіяльний поділ Галичини на дві адміністраційні області. Польські посли виступали проти такого поділу та обстоювали безумовно єдність краю. Їх головним речником був посол Казимир Голуховський. Наші соймові посли домагались не тільки поділу адміністраційного, але виказували також потребу політичного поділу Галичини. В цій дебаті визначився наш посол о. Стефан Качала. Він доказував, що без поділу Галичини нема автономії, нема рівноправности і нема свободи! За цим внеском голосували тільки українські посли і посол з Кракова Зайдлер. Цей внесок очевидно перепав.

Отсе був тяжкий удар для нашої соймової репрезентації і для українського народу, бо ані порозуміння з поляками ані поміч австрійського уряду не помогли нашим визвольним змаганням.

Д-р Спиридіон Литвинович, тоді вже митрополит, звернувся ще разом із соймовими послами до тодішнього галицького намісника Франца барона Павмґартена за поміччю. Але намісник заявив, що уряд не може вже нічого вдіяти та що українці мають погодитися з поляками безпосередньо...

А з кінцем місяця вересня 1866. р. заіменував цісар знову графа Агенора Голуховського галицьким намісником. Це була відповідь на польську соймову петицію про канцлерство для Галичини і за це пішла опісля польська соймова адреса до цісаря з заявою сердечної

Відтак дня 15. жовтня 1866. р. приймив намісник граф Агенор Голуховський митрополита Литвиновича на авдієнції та на його промову відповів по українськи і просив, щоб забути давні непорозуміння; при цьому запевнював, що буде справедливий і українській народности не станеться кривда. Митрополит Литвинович був болюче вражений тим, що сталося та відчував великий жаль до австрійського уряду.

Українські соймові посли стратили небавком свій політичний провід, бо митрополит Литвинович від цього часу майже зовсім усунувся від політичної діяльности. Він покладав усі свої сподівання на Відень, а Відень за нашими домаганнями не обставав. Та проте не можна сказати, нечеб д-р Литвинович для української національної справи не заслужився як митрополит і провідник народу. Він був свідомим українцем, але у тодішніх обставинах не мав ще за собою зорганізованої свідомої маси українського народу, на якій міг би спирати свої політичні домагання.

Тут треба зокрема згадати ще одно, чим митрополит Литвинович заслужився для української національної справи. Було це з кінцем пятидесятих років минулого століття, коли значна частина українського громадянства зачала була погорджувати живою українською мовою та замісць неї вводити в церкві і школі церковно-славянську мову з московськими примішками. Небезпеку поширення такої течії зрозумів Литвинович і видав дня 25. жовтня 1859. р. строгий приказ усім душпастирям і катехитам уживати в проповідях, промовах до народу і в науці релігії тільки української народньої мови і вважати на те, щоби ... наука в чистій народній

Тільки освітою, культурою і вихованням ... будемо кращу долю. Не жалуймо ... скріплення освітних змагань

На організаційному фронті.

Нарада Повітової Організації УНДО судової округи Рудки.

В дні 13. м. м. відбулася в Рудках повітова нарада УНДО, на яку прибуло поверх 100 відпоручників зі всіх сіл. Зборами проводив голова Повітової Організації о. Онуфрій Гадзевич. На наради прибув запрошений Повітовою Організацією посол д-р Степан Витвицький, що виголосив ядерний, зрозумілий для всіх реферат про сучасне положення українського народу в Польщі та про тактику й заходи Української Парл. Репрезентації на терені варшавського сойму.

По рефераті розвинулась широка дискусія, в якій промовці ставили цілу низку запитів. Кожному промовцеві відповідав посол Витвицький дуже влучно, підчеркуючи важке положення нашої репрезентації на парляментарній арені та вичисляючи всі заходи, що їх зробила наша репрезентація в пекучих українських справах. По дискусії збори одноголосно одобрили тактику Української Парляментарної Репрезентації та подякували послові Витвицькому за його працю й заходи.

Після того збори ухвалили резолюції з такими домаганнями: 1) розпарцелювання більшої земельної посілости між українське безземельне населення та признання на цю ціль довгоречинцевого державного кредиту; 2) щоби в українських селах українську дітвору вчили учителі українці, а тих учителів українців, яких перенесли на захід, щоб з поворотом перенесли на їх місця; 3) знесення збірних громад з огляду на звязані з цим великі фінанс. тягарі та утяжливе полагоджування громадських справ; 4) скасування Апостольської Адміністрації на Лемківщині і прилучення її з поворотом під юрисдикцію перемиського владики; 5) усунення зі шкіл на Лемківщині т. зв. лемківського букваря, який є зневагою української мови; 6) принимання української молоді до всіх державних урядів і також до шкіл військових старшин.

Збори закінчились відспіванням національного гимну.

—o—

Бенеш про СССР.

Чеський президент Бенеш мав нараду у своїй резиденції з трьома міністрами Малої Антанти. Як подають закордонні часописи, головною темою розмов було взаємовідношення М. Антанти до СССР. Вияснення цілої справи було конечне, а це з приводу атаки німецьких міністрів Ґебельса й Розенберґа на Чехословаччину за створення для совітського летунства численних баз на Словаччині, наслідком чого Чехословаччина стала базою большевизму в Середущій Европі.

Обговорення відношення Малої Антанти до СССР тимбільше конечне, що після димісії Тітулеску політика Чехословаччини у відношенні до СССР відокремлена. Югославія, як відомо, *дотепер не визнала де юре СССР*, а відношення Румунії до СССР після уступлення Тітулеску дещо погіршилося.

Витворення ситуації настільки важне для Чехословаччини, що вона в Совітах бачить деяку підпору (?!) проти Німеччини.

На викуп решти паїв „Українського Городу".

XVIII. виказ.

Український Кооперативний Банк, Тернопіль зол. 30.—

Т-во „Сокіл" у Комарні зол. 20.— і кличе: читальню „Просвіти" і Філію „Просвіти" в Комарні.

Збірка на весіллі п. Олі Гарбузівної з п. інж. Ковальчиком у Глинянах зол. 18.—.

Іван Дудич, Горуцько зол. 10.—.

Д-р Володимир Чубатий, лікар у Тернополі, зол. 10.— і кличе: д-ра Степана Молодавця з Радивилова, д-ра Омеляна Свистуна і суддю Михайла Свистуна з Тернополя, д-ра Івана Жовнировича з Бурштина та д-ра Михайла Шкету з Галича — всіх на довільну квоту.

Д-р Константин Кебало, Миколаїв к. Гаїв, зол. 10.—.

Антін Сохан, Ходорів зол. 10.— і кличе: д-ра Андрія Строжицького, дир. Никифора Гаврилюка і д-ра Дмитра Дениса — всіх з Ходорова.

Забавовий Комітет у Комарні зол. 5.— і кличе: всіх, що були запрошені на забаву і з причини дощу не прийшли.

Марія Панейківна, учит. Львів зол. 5.— і кличе: Олену Рожанківську, учит. Львів, Стефанію Волошинівну, учит. в Утішкові.

Адвокат Ромуальд Думін у Стрию зол. 5.— і кличе: Вп. Адвокатів стрийської округи.

Д-р Белей Іван, Войнилів зол. 5.—.

Д-р Семен Шевчук, Львів зол. 5.—.

Д-р Гіполит Левицький у Стрию зол. 5.—

о. Флюнт Антін, Угерсько пов. Стрий, зол. 5.— і кличе: Ярослава Горалевича, Львів, Івана Флюнта, Сянік, д-ра Богдана Сапруку, Жовква, о. Ілію Гаврилишина, Стрий, д-ра Володимира Моравського, Кротошин.

Леонтина Пилипець, Яструбків, зол. 5.— і кличе: д-ра Василя Гарасимчука, Львів, Михайла Бобилюка, Сороки Щирецькі й о. Теодора Серафина, Воля Велика.

Д-р Григорій Явний, Підгайці зол. 5.— і кличе всіх адвокатів у Підгайцях.

Марія Равлінко, Теребовля зол. 5—

Михайло Біганський, Львів зол. 5.—

Українська Райфайзенка в Олеську зол. 5—.

Службовики в млині Паара в Яворові зол. 7.—.

Володимир Паар в Яворові зол. 5.— і кличе: Ю. Бавдоля, Яворів.

Д-р Евген Боднарук в Отинії зол. 4.— і кличе: о. Осипа Наконечного і д-ра Миколу Дереша в Отинії та о. Павла Микитина в Гадинківцях.

Блащук Юлія, Сокаль зол. 4.—.

Дичкевич Михайло, Перегноїв зол. 3.— і кличе: Синявка Петра, Бачів, Федоришина Теодора, Замісте і Лиляка Григорія, Полюхів Вел.

Роман Бачинський, Кржонка п. Майдан Кольбушівський зол. 3.—.

Іванна Пизюр, Башня Дол. зол. 3.— і кличе: Ірину Черкавську в Дахнові і Юлію Жукову в Любачеві.

Микола Гумений, Львів зол. 3.— і кличе: о. Петра Весоловського й Олексу Ольхового, Горожанна Велика.

Д-р Евген Ю. Пеленський, Львів зол. 3.-

Кухар Гриць, Львів зол. 3.—.

о. І. Панчишин, Тисьмениця, зол. 3.—.

Д. Красножон, Тисьмениця, зол. 2.—.

Д-р Т. Белей, Тисьмениця зол. 3.—.

Д-р Т. Шепітка зол. 1.—.

Анна Шепітка зол. 1.—.

О. Залеський, Тисьмениця зол. 3.— і кличе: д-ра В. Гамерського, лікаря в Бучачі, о. Н. Ілевича, пар. в Підлужу, д-ра Н. Савчака, адв. у Станиславові.

Д-р І. Сендецький, Тисьмениця зол 2—.

В. Левицький, Тисьмениця зол. 1.—.

Дмитро Стацишин в Олеську зол. 2—.

Володимир Дмитро Мандюк зол. 1.—.

Роман Пелех, Лютовиська зол. 2.50.

Микола Ривак, Лютовиська зол. 1,50.

Ольга Островська, емер. учит., Тисьмениця зол. 2— і кличе: Миколу Малдія, упр. шк., Софію Гавлінську, учит. Тисьмениця, Володимира Бучацького, емер. суддю в Сяноці.

Д-р Мирослав Попович, Лютовиська зол. 2.— і кличе: о. Хомка з Лютовиськ, д-ра Тимчишина Мик. з Крамська і м-ра Витвицького Ігора з Дрогобича.

Дмитро Теребенець, Маковиско зол. 2.—.

Михайло Шкільник, Маковиско зол 2.—.

Іван Сапеляк, Маковиско зол. 1.—.

Підгірний Т. Антін, Львів зол. 1.50.

Паньків Орест, Вериню зол. 1.— і кличе всіх членів Студентської Секції при філії „Просвіти" в Миколаєві над Дн. на довільні суми.

Іванна Паліїв, Львів зол. 2.— і кличе: Іванку Білинську, Львів, Мілю Кисілевську, Львів.

о. О. ПРИСТАЙ. 95)

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Програму Літнього Театру добирали так, щоб дати змогу чужинцям познайомитися з українською піснею, інструментальною музикою і танками по змозі у найкращому виконанні. Управа театру старалася в межах фінансової спромоги дістати до театру якнайліпші артистичні сили і дбала, щоб програма мала виключно український характер, зокрема без домішок російщини. В сольових продукціях виступали такі визначні сили, як Марія Гребенецька, Стефанія Цимбаліст і Стефанія Пономарів, а з чоловічих голосів квартет під проводом Мірошниченка, який став був великою атракцією в репертуарі театру. Хорову пісню представляв відомий Український Хор міста Шикаго під проводом диригента Ю. Бенецького. Цей хор виступав кілька разів (підчас Українського Тижня чотири рази). Один раз співав теж Український Хор з Дітройту під проводом диригента Л. Сорочинського, який два місяці був рівночасно директором Літнього Театру. Танкову частину програми виконували учні школи Василя Авраменка. Авраменкові і його учням треба теж завдячити головно успіх Українського Тижня, зокрема Українського Дня. Особливо в масових танках вони перевищали подібні виступи інших народів, як чехів і болгарів, та звернули на себе увагу чужинців.

В порівнанні до програм в інших павільонах Український Театр звертав на себе увагу своїм доволі високим рівнем і оригінальним характером. Через те вечірні виступи на сцені театру мали масову поважнішу американську публику, серед якої було багато вчителів музики, співу і танків. Були випадки, що зацікавлені музикою слухачі приходили нарочно на те, щоб записувати підчас продукцій мельодії українських пісень і танків.

Двічі підчас відкриття павільону і підчас Українського Тижня програму передавали через радіо — Нешенел Бродкестінґ. Сам павільон сфільмували. Після того в тижневих оглядах американського життя по американських кінотеатрах показували між знимками з вистави Український Павільон як один з найцікавіших чужинецьких павільонів.

Крім експонатів і театру, справі пропаганди служила ще інформаційна література про Україну, яку можна було дістати в павільоні. Роздавали безплатно цікавим видану спеціяльно брошуру „Україна та українці", крім того продавали „Історію України Марії Ґембаль, монографію про Архипенка й інші. Чимало продали теж листівок з українськими народніми типами і з павільоном. Устних інформацій давали відвідувачам провідниці з тут уродженої молоді, що були підготовані на курсах українознавства.

Коли зважити, що павільон за шість місяців свого істнування звиділо щонайменше міліон осіб, та що всі вони хоч-не-хоч мусіли познайомитися з назвою України і мали нагоду на місці дістати інформації про те, де живе український нарід, які природні багатства України, і яка її культура, то мусимо сказати, що вложений у павільон капітал оплатився стократно і приніс для української справи неоцінені користи.

Хоча господарські завдання не були головним мотивом участи українців у світовій виставі, то всеж треба ствердити, що вистава принесла деякі користи і під цим оглядом.

Передовсім вона дала нагоду для продажі виробів українського народнього мистецтва, які прислав український виставовий комітет зі Львова та деякі одиниці. Між красвими виробами, що були на продаж у павільоні, треба згадати в першу чергу вироби кооперативи „Українське Народне Мистецтво у Львові", яка доставила вишивок, далі килими виробу артисток О. О. Кульчицьких, кооперативи „Гуцульське Мистецтво" в Косові, кераміка гончарів з Кут і Косова та деревні вироби гуцульських майстрів. Крім того були призначені на продаж образи групи малярів з Парижа і зі Львова, різьби Литвиненка та збірка фотографій товариства УФОТО у Львові. Ціла колекція образів Архипенка була теж призначена на продаж. Жіноча Громада у Празі прислала на продаж збірку вишивок з прикладеними взорами з Наддніпрянщини. Усіх виставців, які прислали свої експонати до Українського Павільону, було 48. Тут згадані лише головніші.

Щодо матеріяльної вартости експонатів, треба сказати, що всі вони представляли вартість коло 50 тисяч долярів, в тому колекція Архипенка 25 тисяч. Вартість експонатів, призначених на продаж, виносила, не враховуючи колекції Архипенка, яких 12 тисяч долярів. Продано було кругло на 4 тисячі долярів, тобто приблизно третину товару, призначеного на збут. Найменший попит на виставі мали твори модерного мистецтва, образи і різьби. Найбільше розійшлося вишивок, кераміки і деревних виробів. Килими йшли слабше. (Д. б.)

Німецька армія здавить ворогів Німеччини.

Сьогодні вполудне відбулося вшанування переможців маршових перегонів штурмовиків. З цієї нагоди заступник Гітлера, Рудольф Гес виголосив промову. Він підкреслив звязок армії з партійними організаціями та заявив, що націонал-соціялізм має силу здавити всі безнадійні почини внутрішніх, а армія зовнішніх ворогів Німеччини. Потім відбулась двогодинна дефіляда війська перед канцлером Гітлером. Після дефіляди Гітлер виголосив промову, яку характеризував великий спокій.

Канцлер заявив, що німецька армія не є сторожем якого німецького шовінізму, як це твердять вороги, але є сторожем спокійної творчої німецької праці.

Німеччина програла світову війну лише тому, що була внутрішньо розбита.

Гітлер сказав далі, що Німеччину може стрінути в будучині багато трудношів, але *майбутнє належить до відважних*.

В другій промові під вечір кані. Гітлер знов атакував большевизм і Москву та заявив, що Німеччина не буде мішатись до внутр. справ держав, якщо ці держави не будуть вмішуватись в справи Німеччини.

Після промови багатотисячні маси народу підняли оклик: „Гайль Гітлер!"

—o—

Конференція Малої Антанти.

БРАТИСЛАВА, 15. 9. ПАТ. Вчора закінчилася в Братиславі конференція міністрів закорд. справ, т. зв. „Постійної Ради Держав Малої Антанти". Про рішення тієї конференції видав Крофта таке звідомлення:

Після провірки ситуації і всіх питань, що цікавлять заприязнені держави, Постійна Рада стверджує, що політика Малої Антанти не зміниться й піде напрямними, що їх устійнили в Білгороді. Ціль: оборона загального миру й власна безпека. Мала Антанта згідна співпрацювати з усіми державами, які виказують добру волю.

2) Ліга Націй залишиться головним чинником політики для М. Антанти. Всі три держави будуть далі вірні женевським засадам, бо переконані, що Л. Н., якщо йде про усправнення взаємин між державами, завжди матиме велике значіння. Тому держави Малої Антанти можуть приєднатися лише до такої акції, яка підніме авторитет Л. Н. в ділянці втримання організації миру.

3) Важним чинником залишаться регіональні договори. Їх потребу підкреслювала М. Антанта постійно від 1921. р. Мала Антанта слідкує за справою поладнання низки питань, що вяжуться з Льокарном. Система безпеки, що її збудують, не повинна обмежуватися до західної Европи, бо таке часткове полагодження справи не розвязало би проблеми загальної безпеки Европи й загального замирення, що його так дуже потребує Европа й цілий світ для господарської відбудови.

—o—

Бунт у Мароку?

ПАРИЖ, 15. 9. ПАТ. „Ечо Суар" пише з Танжеру, що в еспанськім Мароку наступили перші познаки револьти серед арабських племен. Мешканці племени Гамара мали заатакувати еспанську станицю. В сутичці згинув еспанський сотник, а двох десятників і двох вояків ранили.

В звязку з цим бунтом заарештувала еспанська влада в Тетуані б. співробітника відомого арабського агітатора Рапсуля, каіда Зедале й кількох інших каідів.

На терені есп. Марока замкнули еспанці прикордонну французьку полосу й припинили автомобілевий рух.

—o—

Осінні моди на берлінській виставі.

(Від власного берлінського кореспондента).

Від кількох літ прямують німці до витворення своєрідного національного стилю в культурі й мистецтві, зокрема де воно стикається найширше й найтісніше з життям і побутом. І в ділянці жіночої моди мистецтво грає поважну ролю, з тенденцією до поширення. Визволитись з-під впливу париських моделів та арбітрів моди є нескриваним бажанням дотичних німецьких чинників. Проте назагал можна ствердити, що не помітне якесь насильне пропагування 105% німецькости в одязі, навпаки — на 3-ій з черги німецькій, правда, **експортовій виставі,** улаштованій перед 17 народами господарською групою одягового промислу 31. серпня і 1. вересня в „Кайзергофі", все було загально-европейське. „Гарний одяг є есперантом, зрозумілим для жінок усіх народів" — пояснювала до мікрофону керманичка німецького інституту моди, Геля Штраль (до речі: елегантніше вдягнена, ніж самі моделі, у вишнево-червонім костюмі з білим жабо та з капелюшком не менше відважним, як фригійська шапка).

Прикметною для психольогії сучасної Німеччини була тільки тенденція зробити елеганцію приступною для якнайширших кол, отже до простіших, хоч і якісних форм. У плащах справді було немало простіших виконань, але здебільша моделі одягів, що появлялись на естраді в сяйві електричних ламп і потім крутились поміж публикою, відзначались зовсім не дешевою елеганцією. Дорогі зокрема дуже часті футряні ковнірі, викладання і под., навіть на сукнях бували футряні вставки. Сукні вузькі до поясу, з сильно наголошеними бедрами, далі спливають широко. Плечі підкреслені видутими рукавами, а то й ватуванням. Плащики, які можна зняти до повної вечірньої паради. Паски вузькі навіть на 1 цм., тільки на спортових широкі. Цікаві одяги з металевих матерій та з мінливим лиском. Крім вечірніх туалет сукні звичайно трохи коротші. Зазначується стиль тунік та ампіру. Барви, крім білої, переважно ситі й темні; багато нового відтінку червоної барви (в напрямі до вишневої), темно-ліловій пророкують велике поширення, але нам здається, що хіба не в самій Німеччині, бо вона краще підходить до сагарських облич, коралево-жовтих губ і бльондованого штучно волосся, ніж до природних людських барв. Зіставлення кольорів дуже відважні та проти традиційних правил. Відважні також високі капелюшки з перами й под. прикрасами, які надають поставі більше стрункости й замашистости.

Моделі надто стрункі, навіть худі, що за мого гарне, може зовсім не надаватися для більшости нормальних фігур. Але це міркування хибне, бо жінки в своїй уяві всі такої ідеальної, якої треба, стрункости. Покотились оплески жіночих рук луною, зловіщою для чоловічих кишень, але вповні заслуженою для виставлюючих 143 берлінських фірм.

—o—

ЗІЗД ДИПЛЬОМАТІВ У ВАРШАВІ.

Варшавська преса подає ревеляційні вісти, буцімто мін. ген. Ґерінґ заповів підчас „Партайтагу", що приїде незабаром до Варшави, щоби обговорити політ. ситуацію, яка витворилася після поїздки ген. Ридза-Сьміглого.

Крім цього кольпортують у Варшаві сенсаційні поголоски, що до Варшави приїдуть прем'єр Блюм, мін. закорд. справ Франції Дельбос і румунський мін. закорд. справ Антонеску. Головною метою зізду дипльоматів було би закріплення зближення Польщі до Малої Антанти.

На листопад заповідають офіціяльну візиту комісаря закорд. справ СССР Літвінова.

ВАЖНІ АВДІЄНЦІЇ НА ЗАМКУ.

ВАРШАВА, 15. 9. ПАТ. Президент Мосьцицький приняв учора на Замку на збірній авдієнції ген. інспектора армії ген. Ридза-Сьміглого, прем'єра ген. Славой-Складковського, заступника премієра інж. Евгенія Квятковського і мін. закорд. справ Бека.

—o—

ПЕРЕГОВОРИ ПРО АВТОНОМІЮ ДЛЯ ЗАКАРПАТТЯ.

ПРАГА, 15. 9. ПАТ. Приїхав був губернатор Закарпаття Грабар, який вів розмови з прем'єром Годжею на теми автономії. На підставі інформацій преси ці конференції не принесли ніякого успіху.

—o—

НОВИНКИ.

— **Небуденна народня імпреза в Долині.** Кружок „Рідної Школи" в Долині при співучасти Філії „Просвіти" і Філії „Союзу Українок" у Долині влаштовує в неділю 20. вересня ц. р. на площі „Рідної Школи" в Долині **Показ народніх обрядів і давньої ноші долинського повіту** з дуже багатою програмою. На випадок непогоди в днї 20 вересня ц. р. показ відбудеться дня 27. вересня на площі „Рідної Школи" або в салі „Братської Хати". Одночасно від 20. до 23 вересня ц. р. буде відкрита в кімнатах „Братської Хати" Вистава вишивок і народньої ноші долинського повіту. Вступ на виставу 20 сот. для дітей 10 сот.

— **До Берези.** До ізоляційного табору в Картуській Березі відставили студента медицини львівського університету, Пінкаса Гофера, караного кількакратно за комуністичну діяльність.

— **„День Селянки" в Перемишлі** відбудеться дня 20. вересня ц. р. на військовім стадіоні. Свято розпічнеться молебнем в год. 10. рано. Згл прошуємо цією дорогою до участи у цьому здвизі всі т-ва і широке українське громадянство з Перемищини і довколичних повітів. **Виділ Філії „Союзу Українок" у Перемишлі.**

— **Зміцнення львівської радіостанції.** В суботу, 19. ц. м. відкриють у Львові нову радіостанцію, що одержала силу 50 кільоватів в антені. Львівська радіостанція побільшує вже втретє свою силу. В 1930 р. мала силу $1\frac{1}{2}$ кільовата, на другий рік піднесли її до 16 кв. Тепер зміцнили до 50 кв., наслідком чого львівська радіостанція займає друге місце по Рашині. Засяг її для кристальних апаратів доходить до 100 км.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Бойкот.

Чуже слово, не знаю навіть звідки приплентaлось до нас (на жаль нема М. Рудницького і всі словники під ключем!), але яке воно, оте слово: бойкот, знане в нас і як часто вживане та пристосовуване...

Перед війною не так. Десь, хтось, колись... Часом котрась гімназійна кляса бойкотувала учня, бо підозрівала, що він скритий кацап, раз питомці бойкотували за те саме двох чи трьох твердих кандидатів духовного стану, а два рази ми — інститутники збойкотували обід, бо за часто були книдлі з булки.

Підчас війни слово: бойкот не мало до нашого життя приступу, бо в тому часі за бойкоти можна було попасти „в штаб Духоніна", або як австрійці казали на „Гіммелькомандо". Люди не бойкотували ні австрійської влади за розстріли, ні хліба за трачиння. Це про чужих, а про своїх, то й говорити не треба. Жили з собою майже в біблійній згоді, себто висварюючись до схочу, підставляючи собі ноги коло центральної влади, але бойкот!? — борони Боже!..

Зате по війні заїхав на наше подвір'я бойкот на бойкоті, ще й бойкотом поганяючи і від тоді нема дня, гурта, ділянки, щоб десь не було бойкоту.

Почалося з бойкоту виборів.

Чи зле воно було, чи добре — трудно ще й нині сказати. Більшість є за тим, що зле, меншість, що ще не знати. Але ще більше зло в тім, що слово: бойкот стало модним, стало хлібом насущним, стало одним з гасел, виписаних на національнім транспаренті.

Острим цвяхом вбилося воно в нашу голову за часів українського університету. Кожного року студентська верхівка проголошувала святочно і недвозначно рішучий бойкот польського університету, щоби... на другий рік опинитися або в цілости, або в імпозантній більшости в мурах Яна Казімежа, а справу бойкоту передавали новій верхівці.

Видно, що якийнебудь бойкот, якнебудь зроблений і для якоїнебудь цілі, сильно припав нам до вподоби, то з того часу мали ми, маємо і напевно будемо мати цілу вервицю найріжнороднійших бойкотів. Бойкотуємо людей, родини, гурти, фестини, академії, театри, часописи і все що дається бойкотувати (поодиноких церков тільки тому не бойкотуємо, що загалом не ходимо до них!). Бойкотуємо „тому що"... і без „тому що", бойкотуємо на підставі ухвал, а ще частіше на підставі „кажуть", бойкотуємо всі разом і кожний зокрема, бойкотуємо цілий місяць і нецілий день і так забойкотувалися, що далі не стане предметів до тієї симпатичної функції.

В останній хвилині довідуюся, що слово: бойкот походить від англійського капітана Бойкота, що перший зорганізував якийсь бойкот.

Браття! Чому він передтим не вмер!?..

Галактіон Чіпка.

— **З учительських трагедій.** В Кракові розігралася подружа трагедія, що кидає яркe світло на шкільні відносини в Польщі. Учитель вселюдної школи Станислав Віял і його жінка Ірина, теж учителька, обоє з опочинського повіту, відобрали собі життя, томущо шкільна влада призначила їм посади в ріжних місцевостях, наслідком чого вони мусіли розлучитися. Самогубство чоловіка й жінки на учительських посадах викликало серед польського громадянства велике враження. Справою занялося міністерство освіти, яке вислало до Кракова віцеміністра Бялинського, щоб розглянув справу. Після переведення доходжень потягнено до дисциплінарної відповідальности інспектора Фігля, що причинився до самогубства Віялів. Покищо його приділили в урядуванні. При цій нагоді виявилося, що шкільні кураторії та інспекторати мали від міністерства освіти інструкції обсаджувати вчительські посади так, щоб не розділювати подруж. Треба було аж самогубства двох осіб, щоб найвища шкільна магістратура вглянула в шкільні аномалії, яких жертвою падуть вже віддавна перш усього українці. Кілько то українських вчительських подруж розділено в той спосіб, що чоловіка вчителя перенесено в корінну Польщу, залишаючи жінку на посаді у Сх. Галичині. Що більше, були випадки, що чоловіка і жінку перенесено туди одночасно на ріжні посади. Але що це були українці, то для них не істнував міністерський розпорядок „не ділити подруж", а зате висувано тезу „для добра служби", тощо. Подружі трагедії, які тоді розгравалися або тревають досі, нікого не зворушували, бо то, мовляв, „що іншого". А може тепер вища шкільна влада таки направить кривду, зроблену українським учительським подружам, і злучить назад чоловіків і жінок, яких інспектори і куратори розлучили? Польська конституція дає нейже рівні права для всіх громадян.

— **Смерть українського співака.** В Ню Йорку помер тому кілька тижнів відомий український співак Михайло Зазуляк, родом з Галичини, де був спершу народнім учителем. До Америки приїхав ще в 1912 р. Звернувши на себе увагу своїм прегарним баритоновим голосом, пішов до школи співу. Опісля став членом хору Метрополітен Опери. Якийсь час виступав на українських концертах як соліст, співав для видання грамофонових плит („рекордів") підприємства Віктор, виступав на радіо, скомпонував „Вірую" й „Отче наш" і видав ці композиції друком. На верху слави й популярности захорував на груди, опісля попав у меланхолію. Втративши матір та сестру, остався круглим сиротою, а це його ще гірше прибило і дістав манію переслідування. Гурток співолюбних людей за спонукою о. Йосифа Чаплинського почав збирати фонди на закупно фарми для нього, але він не хотів йти за їх вказівками. Тому комітет передав йому зібрані гроші. Жив у дільниці Бронкс кілька літ, тримаючись здалека від громади і там помер на удар серця у своїм мешканні, з якого ніяк не хотів перенестися після смерти матері. Мабуть тому, що мав гарну бібліотеку, останками сил удержував це мешкання. Помер самісінький, не маючи при собі нікого, ані якого маєтку ні обезпечення на похорон.

— **Хто виграв?** В сьогоднішнім тягненні держ. льотерії кляс. впали м. ін. такі більші виграні: 100.000 зол. на ч. 194977, 10.000 зол. на ч. 78672, 5.000 зол. на ч. 93625 95227 156556 166312, 2.000 зол. на ч. 12656 17058 34839 50001 1794 101774 171637, 1.000 зол. на ч. 7146 7280 11092 14286 17557 23433 41239 50471 53244 55309 55378 57689 60112 69330 71648 87423 94061 102826 116846 117073 117532 146077 147738 162862 164550 167149 170146 172271 172877 172247.

— **Жахлива пожежа стодоли.** В Богуціцах під Катовицями згоріла велика стодола, що була наповнена збіжем і рільничими машинами. Пожежа була така велика, що коло її гашення працювало 10 сикавок. Коли врешті добулися до середини, ствердили жахливу річ. В стодолі ночувало багато бездомних людей, з яких тільки одному вдалося втекти з життям. Серед згарищ знайшли 12 спалених на вугіль людських тіл. Нема сумніву, що було їх більше, але вони згоріли на попіл, або находяться серед збіжа, яке горить далі. Стодола була довга на 120 метрів, широка на 15, а винаймало її вісім господарів. Обезпечена була на 15.000 зол. У звязку з пожежею арештовано робітника Йосифа Бричка, який передтим відгрожувався, що підпалить стодолу. Він був занятий в стодолі, але інші робітники його побили і викинули.

— **Варшава зїдає 12 тон конини місячно.** За обчисленням статистичного виділу міської управи у Варшаві в місяці червні ц. р. доставлено на варшавський ринок 4.556 тон мяса, з того 1.425 тон воловини, 2.526 тон вепровини, 588 тон телятини, 12 тон конини і 8 тон баранини.

— **В обороні старого календаря.** В румунській місцевости Пятра Неямц в Молдавії дійшло до кривавих подій, в яких вбито 4 особи і 20 ранено. Селяни, прихильники юліянського календаря, зібралися в місті, щоб увільнити з вязниці двох провідників своєї секти. Жандармерія зробила вжиток із зброї. Як відомо, населення Бесарабії й Молдавії не хоче признати нового календаря (григоріянського) і святкує по давному, наслідком чого доходить часто до конфлікту з органами влади.

— **Клюб оптимістів.** В Будапешті оснувався недавно клюб оптимістів, що начисляє вже поверх 300 членів. Клюб видає власний орган, в якому навіть такі події як убивства, самовбивства, нещасливі випадки, грабунки і т. п. подається читачам у веселій формі. Крім того часопис має постійну рубрику порад, як зробити життя приємним і веселим.

— **Скеля вбила 78 осіб.** З Осльо повідомляють, що над озером Льоен обірвалася скеля, засипуючи багато домів. Погибло 78 осіб, з того коло 30 осіб не віднайдено, 9 осіб тяжко потовкло. Матеріяльні страти оцінюють на 600 тисяч корон. Скеля була на кількадесять метрів висока і кількасот метрів широка.

— **Відрубали голову бандитові.** Грецька жандармерія зловила голосного ватажка бандитів, Льоля, що мав на своєму сумлінні смерть 27 осіб. На його голову була визначена нагорода 200 тисяч драхм. Жандармерія окружила його і вбила підчас бою. Відрубану голову виставили на публичний вид в місті Гревена (Епір), щоб успокоїти грецьке населення, яке він теоризував. Його сина вбито тому кілька тижнів.

— **Загадочна пожежа** вибухла в місті Якуцку на східній Сибірі. Між іншими урядовими будинками згоріли доми комісаріяту освіти, комісаріяту земельних справ і дім місцевої комуністичної партії. В часі пожежі згинуло 17 осіб, а багато попеклося.

— **Можна вилічитися з рака.** Д-р Бенджамін Райс Шор, лікар із шпиталю св. Луки в Ню Йорку, повідомляє, що він був покликаний лікувати 6-місячну дитинку з недуги рака, який розрісся між обома лопатками на плечах. Він пробував двічі зоперувати рака, але він був завеликий і лікар признається, що обі операції були безуспішні. Після двох літ рак щез сам від себе, а лікар ще через пять дальших літ обсервував свою пацієнтку. Рак не відновився і дівчинка зовсім здорова. Д-р Шор робить висновок, що й другі випадки вилікування людини з недуги рака можуть бути самі від себе, хоч не раз розголошується, що це сталося внаслідок операції чи загалом лікування.

— **Серед загальної біди багата мода.** Управитель великої нюйорської фірми Русек вернувся з подорожі по Европі. Він відвідав Італію, а також Францію з Парижем, як столицею европейської моди. Його дуже здивувало, що теперішня мода на жіночі вбрання найбільш багата та виставна в повоєнних часах. „Ніколи досі не бачив я такого багацтва та роскоші в модах. Футра й плащі представляють справжній маєток. Все скомбіноване так, начеб це були королівські вбрання" — так каже Немиров. Він теж думає, що підготова до коронації англійського короля Едварда VIII дає великий розмах підприємцям модних убрань.

— **Здобули гімалайський верх.** Комітет гімалайської експедиції в Мінхені одержав вістку, що англійсько-американська високогірська експедиція здобула верх Нанда Деві в Гімалаях (7.820 м.). Це найвищий гірський верх, який вдалося людині досі осягнути. Експедиція дісталася на верх ще в липні ц. р., але заки посланець дістався до найближчої радіостації, минуло два місяці.

— **Члени Молодої Громади** зберуться 16. вересня в год. 4.20 пополудні коло каплиці Анатомії при вул. Пекарській, щоб віддати останню прислугу бл. п. Грицеві Гладкому. **Рада Т-ва.**

—o—

Спорт.

ЛУГОВІ ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ.

Лугові змагання наколесників на трасі Львів-Городок-Львів (60 км.) відбулися в неділю 13. вересня. Старт був на городецькій рогачці, півмета в Городку на ринку, мета на городецькій рогачці. До змагань зголосилося 12 луговиків, з того чотирьох з позальвівських „Лугів". Найкращий час осягнули: Клак Степан (Львів 1.45 год.), Клак Петро (Львів 1.52), Клак Осип (Львів 1.54), Пущак Григорій (Львів 2 год.), Вітик (Скнилів 2 год. 1 мн.), Федищ (Годиня 2.12 год.). Чотирьох учасників відступило від змагань з причини дефекту в роверах.

СЛАВІЯ — СК РУСЬ.

В найближчу неділю грає СК Русь-Ужгород за мистецтво ліги зі Славією у Празі. Очевидно — в цим разом ужгородська 11-ка не має ніяких виглядів виграти ці змагання у свою користь.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Leon Wasilewski: O DROGĘ DO SOCJALIZMU I POKOJU. Warszawa 1936, str. 31, 8°.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА. Р. V., ч. 17. з 1. вересня 1936. Зміст: Лев Ясинчук: Образхунок праці. — О. Горицвіт: За душу села (фейл.). — Новий шк. рік. — Ст. Сірополко: Цьогорічні іспити в школах на Сов. Україні. — М. Водонос: Українська пісня — найкращий засобом пропаганди ідеї Р. Ш. — М. Мартинюк: Кооператива в школі. — І. Гриньо: Дитячий садок у Яструбкові. — Ст. Конрад: Молодь та дім. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Ріжні вісти.

НА СЛІДІ, журнал молоді. Львів, ч. 8 за вересень 1936. Зміст: Леся Українка: Скрізь плач і стогін. — Пікола. — Смерть землі. — Таборова „книга". — Дещо з мистецтва. — В китайській школі. — До міста вічної мряки. — Проблема вдожнювання в таборі на Соколі. — Лист Ірини Вільде. — Ніщо нам лихо ні пригоди. — Спорт.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Р. XII., ч. 7-8 за липень-серпень 1936. Зміст: М. Секретар: Філятелісти і пошта. — І. П. Шелігаль: Історія марок... у філятелії. — Г. Зігер: Перша подорож пов... „Гиндечі марки. — Д-р І. Турин: Українські назви... у німецькій транскрипції. — Р. Зайстер: Поділ марок У.Н.Р. — Дрібні вісти. — Нові марки. — Критика і бібліографія. — Дарові премії. (Адреса „У. Ф." така: Wien XVIII., Gerstoferstr. 138/8, Austria).

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Р. XI., ч. 9. — Львів, вересень 1936.

СОНЕЧКО, український двотижневик ... дітей Р. II., ч. 13. Рівне, 1. вересня 1936.

MORZE. R. XI. № 9, wrzesień 1936.

WIADOMOŚCI ROLNICZE. R. III. № ... sień 1936.

BULLETIN MENSUEL DE RENSEIGNEMENTS ÉCONOMIQUES ET SOCIAUX. XXVII. Année № 8, août 1936.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. проводом В. Блавацького

Коломия:
Прем'єра „КАМО ГРЯДЕШИ?" (Quo vadis ?)
19. IX. І-а частина.
20. IX. ІІ-а частина — вперше.
21. IX. І-а частина.
22. IX. ІІ-а частина — вдруге.
23. IX. Рожевий шлях.

З Коломиї театр іде з тою самою виставою до Делятина, Надвірної і Станиславова.

Український Нар. Театр. ім. І. Тобілевича.
16. IX. Німа теща.
17. IX. Вій.
18. IX. Інваліди.

З Копичинець іде театр до Хоростнова.

Український Національний Хор під мист. проводом Дм. Котка.
16. IX. Мостиська.
17. IX. Перемишль.
18. IX. Ярослав (саля кіно Палас).
19. IX. Лежайськ.
21. IX. Переворськ.
22. IX. Ланцут.
23. IX. Ряшів.
24. IX. Тарнів.

З одним концертом хор виступить у Кракові.

Великий Театр:
Середа, 16. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені".
Четвер, 17. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені".
П'ятниця, 18. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені".
Субота, 19. IX. год. 8. веч. Ювилейна Академія.
Неділя, 20. IX. год. 3.30 попол. Ціни найнижчі „Трафіка пані генералової"; год. 8. веч. Прем'єра. Отворення сезону 1936/37. „Коріолян".
Понеділок, 21. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені".

Театр Ріжнородностей:
Нечинний.

Цирк Станевських
(вул. Пелчинська)
щодня початок вистави в год. 8.30 веч. У вівторок, середу, суботу й неділю по дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 вечером.

Кіна.

АПОЛЬО: „Не забудь про мене" з Бен. Джіглі.
АТЛЯНТИК: „Рітмайстер фон Берген".
ВАНДА: „Невидний промінь", „Баль у Савою".
ГРАЖИНА: „Пісня кохання" з Кепурою. „Рапсодія Балтику".
КАСИНО: „Розе-Мері" з Жан Мекдональд.
КОПЕРНИК: „Нинішні часи" з Чарлі Чаплином.
МАРУСЕНЬКА: „Нинішні часи" з Чарлі Чаплином.
МЕТРО: „Дві сироти".
МІРАЖ: „Ідемо по щастя", „Тайни Перуку".
МУЗА: „Будеш все моєю" з Грейс Мур.
ПАКС: „Буря над Андами".
ПАЛЯС: „Спокуса" із Марленою Дітріх і Гейрі Купером.
ПАН: 1) „Шангай", 2) „Коби я мав мільйон..."
РАЙ: „Чорна перла".
СВІТ: „Їх Ексцеленція бабуся".
СТИЛЕВЕ: „Чорні очі" й ревія.
ТОН: „Авто ч. 99", „Руки на столі".
УТІХА: „Тайна чорної кімнати", ревія „Шлюби пантофлярів".
ХИМЕРА: „Малий король".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Здовж Дунаю".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 16. вересня 1936.

Відень (506,8) 10.20 Ревія пробоєвників, 20.30 Варіяції і фуга Регера на тему Теделана, 21.00 Класично по віденськи, розр. концерт, **Кошиці** (259,1) 18.15 Спів, **Прага** (470,2) 15.35 Нар пісні, 21.00 Твори пільзенських композиторів, **Париж** (1648) 11.00, 12.15 Легка музика, **Білгород** (437,3) 12.45 Рос. пісні, 18.00, 18.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 14.15, 19.00 Розр. музика, 20.45 Рецитації і мельодії, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Солісти, 18.00 Сучасні пісні, **Мінхен** (405,4) 16.30 Скандинавська форт. музика, 19.00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13.30 Сальон. музика, 17.30 Спів. рецітадь, 19.30 Мадяр. нар. пісні, 21.00 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 19.00 Легка музика, **Рим** (420,8) 13.10 Тріо, 17.15 Розр. конц.

Четвер, 17. вересня 1936.

Відень (506,8) 18.30 Пісні й арії. Верник тенор, 19.20 Віденські мельодії, муз. анд., солісти, 20.00 „Дон Хуан і Фавст" трагедія Граббе, 22.10 Розр. концерт, **Братислава** (298,8) 17.40 Сп. рецітадь, 18.15 Двожакові пісні, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 17.35 Пісні романських народів, **Прага** (470,2) 17.15 Твори Бібі на кобзу та спів, 18.00 Веселі нар. пісні, **Париж** (1648) 11.00, 12.15, 13.00 Легка музика, 16.15 Спів, 17.00 Театр Уяви, 20.45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 13.1 Нар. музика, 22.20 Хор, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. музика, Бардов тенор, 19.15 Спів, Вольф сопран, 20.10 Вечір танку й пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт. рецітадь болгар. піаністки Ковачев Г., **Мінхен** (405,4) 13.15 Орх. концерт, 16.30 Форт. рецітадь. **Будапешт** (549,5) 13.30 Циг. музика, 19.15 Форт. рецітадь, 20.30 Орх. концерт, **Міляно** (368,6) 11.30 Орх. концерт, 19.00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17.30 Вок.-інстр. концерт, 20.45 „Уна парітіта" муз. драма Зандонаї, 21.30 „Ідь діяволо нель кампаніле" муз. гротеска ...

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 16. вересня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на сьогодні, 7.35 Трохи інформ., 7.40 Музика з гр. пл. 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Щоговорено на подвірячку про картоплю й огірок", для мол. дітей, Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Електричне око, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Народ. танок із гр. пл., 13.10 Хвилина домашнього господарства, 14.33 Концерт бажань, 15.30 Господарські вістки, 15.45 „Незвичайні пригоди Андруся й Феді" Бен. Герца для дітей, 17.00 Концерт орх., спів, 18.00 Ранішня тоалета Наполеона, 18.10 Арії та пісні у вик. Фінкієра (бас), форт., 18.50 Наші загранищею, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Програма на завтра, гр. пл., Сільва реруи, 19.00 Актуальна гутірка, 19.10 Скрипкові твори в супр. форт., 19.20 Вок. твори Ф. Шуберта у вик. хору, 20.00 Сучасна лірика з гр. пл., 20.30 З мандрівок по провінції, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Арії та пісні, Гупертова мецосопран, форт, 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 У стіп Фуджіями, з муз., 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Четвер, 17. вересня 1936.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на нині, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.20 Поранок для молоді вселюдних шкіл присв. Ст. Невядомському, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Дебісі: „У діточому кутку", 12.13 Полудневий денник, 12.25 Концерт орх., 13.10 Домашнє господарство, 14.30 Під знаком танку, гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 „На каруселі найвеселіше" для дітей, 16.00 Концерт орх., 16.45 Мамирнарка чи летунство, 17.00 Сальон. музика, 36 Возняк тенор, форт., 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Сільва реруи, 18.05 Мешканець провінції на Сх. Горгах, 18.15 Імперіо Аргентіна, гр. пл., 18.25 Нові поезії, Генр. Збежховського, відч. автор, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.50 Вакації, що довго тревають, 19.00 „Гри по три" розр. концерт, рецитації, 20.00 Театр Уяви: „Образці з життя Шлеська, 20.30 Технічна скринька, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Пісні в супр. фортепіяну, 21.30 Камер. концерт, 22.00 Спорт у Львові. 22.10 Спортові вістки 22.15 Англ. легкі пісоньки з гр. пл.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 90.03—89.60, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канад. 5.31 — 5.28, Фльорени голянд. 361.32 — 359.60, Франки фр. 35.05 — 34.89, Франки шв. 173.41—172.60 Фунти англ. 26.99 — 26.83, Гульдени данцігські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.70, Корони данські 120.39, 119.55, Корони норв. 135.58—134.60, Кор. шв. 139.10—138.15, Ліри італ. 36.50—34.50 Марки фін. 11.88—11.60, Марки нім. 138 — 133, Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 103, Вугіль 15.50, Ліліпоп 13.50—13.30, Стараховиці 35.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 62, 2. ем. 63.25, серії 2. ем. 75.50, 6 дол. 64.50, 4 прем. дол. 46, 7 стаб. 56—56.55.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 15. вересня ц. р. кооперативам платив за: льохо Львів.

1 кг. масла десерового бальок без опакування	2.05 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.10 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням	2.10 „
1 л. молока	0.12 „
1 к. яєць	2.75 „

Тенденція на масло, молоко слаба, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 15. IX. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льохо подвір'я птахо-писарні „М. С." у Львові, (пл. Вільдецького ч. 3) такі ціни:

Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	
Кури без остріг 1. кл. щойно від 170 кг. вгору	0.85 „
Качки молоді, товщені 1. кл. щойно від 1.60 кг. вгору	1.05 „
Ціни денні.	0.85 „

Приймає птицю тільки першої якості. Гірших сортів рішуче не приймає.

†

О. Константин Балицький
совітник Єпископської Консисторії, парох у Молодятині і довголітній сотрудник та катехит у Чернівцях, упокоївся дня 14. IX. ц. р. по короткій, тяжкій недузі, припавши Найсвятіші Тайни, в 57. р. життя і 29. році священства.
Похоронні обряди відбудуться в четвер 17. вересня в Молодятині в 9. год. рано.
Вічна Йому Память!